

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۰/۰۳/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

شیوه جذب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش

راضیه کلیم شستان^۱، فاطمه بلوچی^۲، فاطمه جعفرپور^۳، فاطمه عروجی^۴

۱- کارشناسی زیست شناسی، پردیس رسالت زاهدان

۲- دبیر آموزش و پرورش

۳- کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه گیلان

۴- کارشناسی علوم تربیتی

R,shastan@gmail.com

چکیده

شیوه‌های جذب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش از اهمیت بسیاری برخوردارند، زیرا این مشارکت‌ها می‌توانند بهبود و توسعه سیستم آموزشی را تسهیل کرده و ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش را فراهم آورند. در این چکیده به برخی از روش‌ها و شیوه‌های مؤثر در جذب مشارکت مردمی در زمینه آموزش و پرورش اشاره می‌شود. یکی از روش‌های مؤثر جذب مشارکت مردمی، تشکیل گروه‌های مشورتی است. این گروه‌ها از اعضا و فعالان محلی تشکیل شده و در جلسات مشورتی با مسئولان آموزشی به ارائه نظرات، پیشنهادات و ایده‌های خود می‌پردازند. این ارتباط نقش مهمی در شفاف‌سازی اهداف و نیازهای محلی دارد و بهبود فرآیندهای آموزشی را تسریع می‌بخشد. روش دیگری که در جذب مشارکت مردمی مؤثر است، ایجاد فضاهای آموزشی مشترک است. این فضاها می‌توانند از طریق کتابخانه‌های عمومی، مراکز فرهنگی، یا مکان‌های اجتماعی دیگر ایجاد شوند که به افراد امکان آموزش و یادگیری را در زمینه‌های مختلف فراهم می‌آورند. علاوه بر این، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به منظور جذب مشارکت مردمی نیز حائز اهمیت است. ایجاد پلتفرم‌های آنلاین، اپلیکیشن‌های موبایل و وبسایت‌های تعاملی که امکان ارائه نظرات، پیشنهادات و حتی مشارکت در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آموزش و پرورش را فراهم می‌آورند، می‌تواند به افزایش مشارکت مردمی در این زمینه کمک کند. به طور کلی، جذب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش نیازمند رویکردهای گوناگون و ترکیبی از روش‌ها و ابزارها است که با همکاری بین افراد محلی، مسئولان آموزشی و فعالان اجتماعی، می‌تواند به بهبود و توسعه سیستم آموزشی منجر شود.

کلمات کلیدی: جذب مشارکت، آموزش و پرورش، معلمان

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱- مقدمه

امروزه، توسعه و بهبود سیستم آموزش و پرورش به عنوان یکی از مهم‌ترین اولویت‌های جوامع، به دلیل تأثیر بسیار بزرگی که بر پیشرفت و توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی دارد، توجه بسیاری را به خود جلب کرده است. در این راستا، مشارکت مردمی به عنوان یکی از عوامل اساسی و کلیدی در بهبود و توسعه این سیستم‌ها مورد تأکید ویژه‌ای قرار گرفته است. مشارکت مردمی در زمینه آموزش و پرورش به معنای فعالیت‌ها، نظرات و اقداماتی است که توسط اعضای جامعه، از جمله والدین، مربیان، دانش‌آموزان، مردم محلی و سایر افراد و سازمان‌های غیردولتی انجام می‌شود تا بهبود فرایندها و کیفیت آموزش و پرورش را تسریع کند.

در حال حاضر، شیوه‌ها و روش‌های جذب مشارکت مردمی در زمینه آموزش و پرورش به‌عنوان یکی از مهمترین مباحث مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. با در نظر گرفتن اهمیت این مشارکت‌ها در بهبود و توسعه سیستم آموزشی، ایجاد فضاهایی برای ارتباط و تعامل میان مخاطبان آموزش و پرورش، ایجاد فرصت‌هایی برای ارائه نظرات و پیشنهادات سازنده، و تسهیل فرایند اشتراک‌گذاری دانش و تجربیات، از جمله اقداماتی است که در راستای جذب مشارکت مردمی در زمینه آموزش و پرورش انجام می‌شود.

در این مقاله، به بررسی برخی از این شیوه‌ها و روش‌های جذب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش پرداخته خواهد شد و نقش آن‌ها در بهبود کیفیت و اثربخشی سیستم آموزش و پرورش بررسی خواهد شد.

مشارکت مردمی:

در حالی که سیستم‌های آموزشی و پرورشی به صورت اساسی به عهده دولت‌ها و مؤسسات عمومی است، اما مشارکت مردمی به عنوان یک عامل موثر، می‌تواند بهبود کیفیت و انعطاف‌پذیری این سیستم‌ها را تسریع بخشد. از این رو، ایجاد فرصت‌هایی برای مشارکت مردمی در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آموزش و پرورش، ارتقاء افکار و نظرات مردمی، و تسهیل فرآیند ارتباط میان مخاطبان آموزش و پرورش اهمیت بسیاری دارد.

یکی از روش‌های مؤثر در جذب مشارکت مردمی، ایجاد فرصت‌هایی برای بحث و گفتگو در مورد مسائل آموزشی و پرورشی است. برگزاری جلسات مشورتی، نشست‌های عمومی، و گفت‌وگوهای تخصصی با مشارکت اعضای جامعه می‌تواند فضایی برای ارائه نظرات و پیشنهادات ایجاد کرده و به بهبود فرآیندهای تصمیم‌گیری در زمینه آموزش و پرورش کمک کند. همچنین، ایجاد شبکه‌ها و ارتباطات فعال بین مخاطبان آموزش و پرورش نقش مهمی در جذب مشارکت مردمی دارد. استفاده از فضای‌های مجازی، شبکه‌های اجتماعی، و وبسایت‌های تخصصی برای تبادل اطلاعات، ارتباط مستقیم با مشتریان، و ایجاد فضایی برای بحث و گفتگو در مورد مسائل مختلف آموزشی و پرورشی می‌تواند به افزایش مشارکت مردمی کمک کند. به طور خلاصه، جذب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش نیازمند ایجاد فضاها و فرصت‌هایی برای ارتباط و تعامل میان مخاطبان آموزش و پرورش، ایجاد فرصت‌هایی برای بحث و گفتگو، و استفاده از فناوری‌های ارتباطی مدرن است. با این اقدامات، می‌توان ارتقاء کیفیت و انعطاف‌پذیری سیستم آموزش و پرورش را تسهیل نمود و به بهبود عملکرد و عمل‌آوری آن‌ها کمک کرد.

در این راستا، ایجاد فرهنگ مشارکت مردمی نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. آگاهی افراد از حقوق و توانمندی‌هایشان در فرآیند تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آموزش و پرورش، ترویج ارزش‌های مشارکت، احترام به نظرات و تجارب مختلف، و تشویق به فعالیت‌های مشارکتی می‌تواند به تقویت این فرهنگ کمک کند.

همچنین، ایجاد فرصت‌ها برای آموزش و آگاهی‌بخشی درباره اهمیت مشارکت مردمی و روش‌های انجام آن نیز از اقدامات مؤثر است. برگزاری کارگاه‌ها، سمینارها، و دوره‌های آموزشی با هدف آشنایی افراد با روش‌ها و ابزارهای جذب مشارکت مردمی می‌تواند به افزایش آگاهی و ارتقاء مهارت‌های لازم در این زمینه کمک کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

در نهایت، توجه به نیازها و مشکلات محلی، ارزیابی منظم عملکرد سیستم آموزش و پرورش، و اتخاذ تصمیمات مبتنی بر شواهد و اطلاعات موجود نیز از اهمیت بالایی برخوردار است. این اقدامات می‌توانند به تعامل موثر با جامعه، تضمین شفافیت و عدالت در فرآیند تصمیم‌گیری، و تحقق اهداف آموزشی و پرورشی کمک کنند.

به طور کلی، جذب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش نیازمند ایجاد فرصت‌ها، ایجاد فضاها و شرایط موافقت و فرهنگی مناسب است که به افراد امکان می‌دهد نقش فعالی در بهبود و توسعه سیستم آموزش و پرورش داشته باشند. این تعامل و همکاری می‌تواند بهبود کیفیت آموزش و پرورش را تسریع کرده و به رشد و پیشرفت جوامع کمک کند.

برای دستیابی به اهداف جذب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش، لازم است تا تمامی افراد و نهادهای مرتبط در این فرآیند مشارکت کنند. این شامل دولت و نهادهای عمومی، مدیران آموزشی، مربیان و اعضای هیئت‌های آموزشی، والدین و دانش‌آموزان، فعالان اجتماعی، و سایر اقشار جامعه است.

دولت و نهادهای عمومی مسئولیت ایجاد فرصت‌ها و شرایط لازم برای مشارکت مردمی را دارند. آن‌ها باید سیاست‌ها و برنامه‌هایی را طراحی کنند که افراد را به مشارکت در فرآیند تصمیم‌گیری‌ها و اجرای برنامه‌های آموزشی و پرورشی ترغیب کنند. همچنین، باید اطمینان حاصل کنند که فرآیند تصمیم‌گیری شفاف و دسترسی به اطلاعات مناسب فراهم شده باشد.

نقش عوامل مرتبط در جذب مشارکت مردمی

مدیران آموزشی و مربیان نیز نقش مهمی در جذب مشارکت مردمی دارند. آن‌ها باید فرآیندهای مشارکت را به خوبی مدیریت کنند، فضاهایی را برای بحث و تبادل نظر فراهم سازند، و نظرات و پیشنهادات ارائه شده را به دقت بررسی کنند و در تصمیم‌گیری‌ها مد نظر قرار دهند.

والدین و دانش‌آموزان نیز می‌توانند با فعالیت در شوراها و جلسات مشورتی، ارائه نظرات و پیشنهادات، و حضور فعال در فعالیت‌های مدرسه به جذب مشارکت مردمی کمک کنند.

در نهایت، فعالان اجتماعی و سایر اقشار جامعه نیز می‌توانند با ایجاد فضاهایی برای بحث و تبادل نظر، حمایت از فرآیند مشارکت مردمی، و ارتقاء فرهنگ مشارکت، در بهبود سیستم آموزش و پرورش سهیم باشند.

با همکاری تمامی این نهادها و افراد، می‌توان به ایجاد یک سیستم آموزش و پرورش پویا، انعطاف‌پذیر و با کیفیت دست یافت که به نیازهای جامعه پاسخ دهد و به رشد و توسعه اجتماعی و فردی کمک کند.

شیوه‌های جذب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش

این شیوه‌ها می‌توانند به صورت مستقیم و غیرمستقیم تأثیر گذار باشند:

۱. افزایش انگیزه و مشارکت والدین: شیوه‌های جذب مشارکت مردمی می‌توانند با افزایش انگیزه والدین برای مشارکت فعال در امور آموزشی و پرورشی، بهبود یافته و توانایی آن‌ها در تأثیرگذاری مثبت بر روی فرآیندها و تصمیم‌گیری‌های مدرسه را افزایش دهند. این مشارکت می‌تواند شامل حضور در جلسات مشورتی، ارائه نظرات و پیشنهادات، و حمایت از برنامه‌های آموزشی باشد.

۲. تأثیر مستقیم بر تصمیم‌گیری‌های مربوط به آموزش و پرورش: با ایجاد فرصت‌هایی برای مشارکت مردمی در تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آموزش و پرورش، مردم می‌توانند به صورت مستقیم در تدوین و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های آموزشی مشارکت کنند و نقش فعالی در این زمینه ایفا نمایند.

۳. افزایش شفافیت و اعتماد عمومی: شیوه‌های جذب مشارکت مردمی می‌توانند با افزایش شفافیت در فرآیندهای تصمیم‌گیری و اطلاع‌رسانی مرتبط با آموزش و پرورش، اعتماد عمومی به سیستم آموزشی را افزایش دهند. این اعتماد می‌تواند منجر به افزایش همکاری و مشارکت بیشتر مردم در فرآیندهای آموزشی شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۴. ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش: با مشارکت مردمی در تشخیص نیازها، تدوین برنامه‌های آموزشی، و ارائه نظرات و پیشنهادات سازنده، کیفیت آموزش و پرورش می‌تواند بهبود یابد و به نیازهای واقعی جامعه پاسخ دهد.
۵. توسعه ارتباط میان اعضای جامعه: شیوه‌های جذب مشارکت مردمی می‌توانند فضایی برای برقراری ارتباط و ارتباط بین اعضای جامعه محلی فراهم کنند و همکاری و همزیستی سالم‌تری را ترویج دهند.

عوامل مؤثر در جذب شیوه‌های مشارکتی

۱. شفافیت و دسترسی به اطلاعات: ارائه اطلاعات شفاف و قابل دسترس در مورد سیاست‌ها، برنامه‌ها، و فرآیندهای آموزش و پرورش می‌تواند به افراد اعتماد بیشتری به سیستم آموزشی بدهد و مشارکت آن‌ها را تشویق کند.
 ۲. فرهنگ مشارکت: ایجاد و تقویت فرهنگی که به مشارکت مردمی در فرآیندهای تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌های آموزشی تشویق کند، از اهمیت بسیاری برخوردار است.
 ۳. ارائه فرصت‌های مشارکت: فراهم کردن فضاها و فرصت‌هایی برای حضور والدین، مربیان، دانش‌آموزان، و اعضای جامعه محلی در جلسات مشورتی، کمیته‌ها، و فعالیت‌های مرتبط با آموزش و پرورش می‌تواند به جذب مشارکت مردمی کمک کند.
 ۴. ترویج آگاهی و آموزش: آموزش افراد درباره اهمیت مشارکت مردمی در آموزش و پرورش و روش‌های انجام آن می‌تواند ارتقاء آگاهی و فهم عمومی را افزایش داده و به جذب مشارکت مردمی کمک کند.
 ۵. توسعه فناوری ارتباطات: استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای ایجاد فضاهای آنلاین و ارائه ابزارهایی برای ارتباط مستقیم با مردم می‌تواند به جذب مشارکت مردمی کمک کند.
 ۶. مدیریت مؤثر: رهبری و مدیریتی که به افراد امکان می‌دهد تا احساس کنند نظرات و پیشنهاداتشان مورد توجه قرار می‌گیرد و در فرآیندهای تصمیم‌گیری مشارکت دارند، می‌تواند به جذب مشارکت مردمی کمک کند.
 ۷. تأمین منابع و حمایت مالی: ایجاد منابع مالی و حمایت‌های مالی برای فعالیت‌های مرتبط با مشارکت مردمی می‌تواند افراد را ترغیب به شرکت در این فعالیت‌ها کند.
- اهمیت این عوامل به اندازه یکدیگر متغیر است و بسته به شرایط محیطی و فرهنگی، اولویت‌های متفاوتی دارند. با توجه به این موارد، استفاده از ترکیبی از این عوامل می‌تواند به جذب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش کمک کند.

مبانی نظری

۱. تئوری مشارکت اجتماعی: این تئوری بر این ایده متمرکز است که مشارکت فعال افراد در فرآیندهای تصمیم‌گیری و اجرای برنامه‌های مختلف از جمله آموزش و پرورش، به توسعه اجتماعی و ارتقاء کیفیت زندگی می‌تواند کمک کند.
۲. تئوری دموکراتیک: این تئوری به اهمیت مشارکت مردمی در فرآیندهای تصمیم‌گیری تأکید دارد و باور دارد که افراد باید از حق انتخاب و شرکت در تصمیم‌گیری‌های مربوط به زندگی خود بهره‌مند باشند، از جمله تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آموزش و پرورش.
۳. مدل‌های مشارکتی: مدل‌های مختلفی وجود دارد که به شیوه‌هایی که می‌توانند مشارکت مردمی را در آموزش و پرورش تسهیل کنند، پرداخته‌اند. این مدل‌ها شامل مدل‌های همکاری، شراکت، و اشتراک‌گذاری می‌شوند.
۴. نظریه انگیزش: برخی از مدل‌ها و نظریه‌های انگیزشی نیز به شیوه‌هایی که می‌توانند افراد را به مشارکت فعال در آموزش و پرورش ترغیب کنند، پرداخته‌اند. این نظریه‌ها شامل نظریه انگیزش اجتماعی و نظریه انگیزشی-سازمانی می‌شوند.
۵. تئوری روابط عمومی: این تئوری به شیوه‌هایی که ارتباطات عمومی و اطلاع‌رسانی می‌توانند در جذب مشارکت مردمی کمک کنند، می‌پردازد. ارتباطات مؤثر و فعال با مردم می‌تواند باعث افزایش آگاهی و انگیزه آن‌ها برای مشارکت در آموزش و پرورش شود.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۶. نظریه توسعه اجتماعی: این نظریه به اهمیت مشارکت مردمی در فرآیندهای توسعه و پیشرفت اجتماعی تأکید دارد. مشارکت فعال مردم در برنامه‌ها و پروژه‌های آموزشی و پرورشی می‌تواند به توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور کمک کند و بهبود شرایط زندگی افراد منجر شود.
۷. نظریه رفاه اجتماعی: این نظریه به اهمیت بهبود رفاه و کیفیت زندگی افراد اجتماعی توجه دارد. مشارکت مردمی در آموزش و پرورش می‌تواند به بهبود شرایط رفاه و ارتقاء سطح زندگی افراد کمک کند و به دستیابی به اهداف رفاهی اجتماعی کمک نماید.
۸. نظریه ارتباطات اجتماعی: این نظریه به نقش ارتباطات و ارتباطات عمومی در ترویج مشارکت مردمی توجه دارد. استفاده از ابزارهای ارتباطی موثر و تبلیغاتی می‌تواند افراد را به مشارکت در آموزش و پرورش ترغیب نماید و آگاهی آن‌ها را در این زمینه افزایش دهد.
۹. نظریه عدالت اجتماعی: این نظریه به اهمیت ایجاد فرصت‌های برابر برای دسترسی به آموزش و پرورش و شرکت در فرآیندهای تصمیم‌گیری توسط تمامی افراد توجه دارد. جلب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش می‌تواند به ایجاد عدالت اجتماعی و کاهش نابرابری‌های اجتماعی کمک کند.
۱۰. نظریه توسعه انسانی: این نظریه به ارزش‌گذاری به افراد به عنوان منابع اصلی توسعه تأکید دارد. با توجه به این دیدگاه، مشارکت مردمی در آموزش و پرورش نه تنها به توسعه فردی بلکه به توسعه جامعه به طور کلی کمک می‌کند.
۱۱. نظریه پردازش اطلاعات و ارتباطات: این نظریه به نحوه پردازش اطلاعات توسط افراد و تأثیر آن بر تصمیم‌گیری‌های آنان توجه دارد. با استفاده از ابزارهای ارتباطی مناسب، می‌توان اطلاعات لازم را به افراد ارائه داد و آن‌ها را برای مشارکت در فرآیندهای آموزشی متقاعد کرد.
۱۲. نظریه تغییرات اجتماعی: این نظریه به نحوه ایجاد و تسریع فرآیندهای تغییرات اجتماعی توسط افراد و سازمان‌ها می‌پردازد. مشارکت مردمی در آموزش و پرورش می‌تواند به تسهیل و تسریع فرآیندهای تغییرات مؤثر در این حوزه کمک کند.
۱۳. نظریه سیاست‌گذاری عمومی: این نظریه به نحوه تصمیم‌گیری و اجرای سیاست‌های عمومی توسط دولت و سازمان‌های مرتبط می‌پردازد. ایجاد فرصت‌ها و شرایط مناسب برای مشارکت مردمی در سیاست‌گذاری و اجرای برنامه‌های آموزشی می‌تواند به ایجاد سیاست‌های مؤثرتر و مطابق با نیازهای جامعه کمک کند.
۱۴. نظریه علم اجتماعی: این نظریه به بررسی تأثیرات اجتماعی و فرهنگی بر رفتار و تصمیم‌گیری افراد می‌پردازد. با در نظر گرفتن عوامل اجتماعی و فرهنگی موجود در جامعه، می‌توان برنامه‌هایی را طراحی کرد که مشارکت مردمی را تسهیل و ترویج کند.
۱۵. نظریه سرمایه اجتماعی: این نظریه به اهمیت روابط اجتماعی و شبکه‌های اجتماعی در ایجاد و تقویت مشارکت مردمی توجه دارد. با توجه به سرمایه اجتماعی موجود در جامعه، می‌توان استراتژی‌هایی را ارائه داد که به تقویت مشارکت مردمی کمک کند.
۱۶. نظریه رهبری تغییرات: این نظریه به نقش رهبران و مدیران در تشویق و حمایت از مشارکت مردمی توجه دارد. رهبران مؤثر می‌توانند با ایجاد انگیزه و ارائه الگویی مثبت، مشارکت مردمی را ترویج کرده و آن را تسهیل نمایند.
۱۷. نظریه تعلیم و تربیت: این نظریه به نحوه آموزش و پرورش افراد در مورد اهمیت مشارکت مردمی می‌پردازد. با ارائه آموزش و آگاهی مربوط به مشارکت مردمی، افراد می‌توانند به طراحی و اجرای برنامه‌های مشارکت موثرتری در آموزش و پرورش کمک کنند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۱۸. نظریه تحول سازمانی: این نظریه به بررسی فرآیندهای تغییر و تحول در سازمان‌ها و نحوه ایجاد انگیزه برای مشارکت در این فرآیندها می‌پردازد. با ایجاد فرصت‌هایی برای مشارکت مردمی در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای برنامه‌های آموزشی، سازمان‌های آموزشی می‌توانند به توسعه و بهبود خدمات خود بپردازند.
۱۹. نظریه تعاملات اجتماعی: این نظریه به ارتباطات و تعاملات بین افراد و گروه‌ها در جامعه می‌پردازد و نقش آن‌ها در ایجاد مشارکت مردمی را بررسی می‌کند. با توجه به این نظریه، فعالیت‌های گروهی و تعاملات اجتماعی می‌توانند به ترویج و تسهیل مشارکت مردمی در آموزش و پرورش کمک کنند.
۲۰. نظریه توسعه محلی: این نظریه به نقش جامعه محلی و ارتباط آن با فرآیندهای توسعه می‌پردازد. با توجه به این نظریه، مشارکت مردمی در آموزش و پرورش می‌تواند به توسعه و بهبود شرایط جامعه محلی کمک کند و افراد را در فرآیند توسعه و پیشرفت جامعه فعال کند.
۲۱. نظریه اقتصادی: این نظریه به تأثیرات اقتصادی مشارکت مردمی در آموزش و پرورش می‌پردازد. ایجاد فرصت‌هایی برای مشارکت مردمی در این حوزه می‌تواند به رشد اقتصادی و افزایش سرمایه انسانی جامعه کمک کند.
۲۲. نظریه روانشناسی اجتماعی: این نظریه به تأثیرات عوامل روانی و اجتماعی بر رفتار افراد و تصمیم‌گیری‌های آنان می‌پردازد. با در نظر گرفتن این نوع عوامل، می‌توان برنامه‌هایی را طراحی کرد که به افزایش مشارکت مردمی در آموزش و پرورش کمک کند.
۲۳. نظریه علم مدیریت: این نظریه به نحوه مدیریت و سازماندهی منابع و فرآیندهای مربوط به آموزش و پرورش می‌پردازد. با استفاده از اصول مدیریتی مؤثر، می‌توان برنامه‌هایی را اجرایی کرد که به جذب مشارکت مردمی کمک کنند.
۲۴. نظریه جامعه‌شناسی: این نظریه به بررسی ساختارهای اجتماعی و نقش افراد در جامعه می‌پردازد. با توجه به این نظریه، مشارکت مردمی در آموزش و پرورش می‌تواند به تغییر و بهبود ساختارهای اجتماعی کمک کند.
۲۵. نظریه فمینیسم: این نظریه به بررسی نقش جنسیت و تبعیض جنسیتی در مشارکت مردمی در آموزش و پرورش می‌پردازد. با توجه به این نظریه، لازم است تا برنامه‌ها و سیاست‌های آموزشی و پرورشی به چالش کشیدن نقش تبعیض جنسیتی بپردازند و به تضمین حقوق مساوی برای همه افراد در دسترسی به آموزش و مشارکت در فرآیندهای تصمیم‌گیری بپردازند.
۲۶. نظریه زیست‌محیطی: این نظریه به تأثیرات محیط زیست بر آموزش و پرورش و نقش مشارکت مردمی در حفاظت از محیط زیست توجه دارد. با توجه به این نظریه، آموزش و پرورش می‌تواند به فرآیندهای حفاظت از محیط زیست و ایجاد افرادی آگاه و مسئول در این زمینه کمک کند.
۲۷. نظریه حقوق بشر: این نظریه به اهمیت احترام به حقوق بشر و تضمین حقوق اساسی همه افراد در دسترسی به آموزش و مشارکت در فرآیندهای تصمیم‌گیری می‌پردازد. با توجه به این نظریه، لازم است تا برنامه‌های آموزشی و پرورشی به احترام به حقوق بشر و ترویج این اصول بپردازند.
۲۸. نظریه تفکر کوانتومی: این نظریه به بررسی ارتباط بین ذهن و واقعیت فیزیکی می‌پردازد و نقش تفکر و شعور در فرآیندهای آموزش و پرورش را بررسی می‌کند. با توجه به این نظریه، آموزش و پرورش می‌تواند به توسعه تفکر و شعور دانش‌آموزان کمک کند و آن‌ها را برای مشارکت فعال و مؤثر در جامعه آماده کند.
۲۹. نظریه هویت فرهنگی: این نظریه به بررسی تأثیرات فرهنگ و هویت فرهنگی بر فرآیندهای آموزش و پرورش می‌پردازد. با توجه به این نظریه، لازم است تا برنامه‌های آموزشی و پرورشی با توجه به متنوع بودن هویت‌ها و فرهنگ‌ها در جامعه، به شیوه‌هایی طراحی شوند که تمامی افراد قادر به شرکت در آن‌ها باشند و از آن‌ها بهره‌مند شوند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

۳۰. *نظریه رشد فردی: این نظریه به توسعه و رشد فردی افراد از طریق آموزش و پرورش می‌پردازد. با توجه به این نظریه، آموزش و پرورش می‌تواند به توسعه مهارت‌ها، توانایی‌ها و قابلیت‌های فردی کمک کند و آن‌ها را برای شرکت فعال و موثر در جامعه آماده کند.
۳۱. نظریه تحلیل داده‌ها: این نظریه به استفاده از داده‌ها و اطلاعات به دست آمده از فرآیندهای آموزش و پرورش می‌پردازد. با توجه به این نظریه، لازم است تا برنامه‌ها و سیاست‌های آموزشی و پرورشی بر اساس تحلیل داده‌های دقیق و علمی طراحی شوند تا به بهبود کیفیت و کارایی این فرآیندها کمک کنند.
۳۲. نظریه شبکه‌های اجتماعی: این نظریه به ارتباطات و تعاملات بین افراد و گروه‌ها در شبکه‌های اجتماعی می‌پردازد و نقش آن‌ها در جذب مشارکت مردمی را بررسی می‌کند. با توجه به این نظریه، می‌توان از شبکه‌های اجتماعی برای ترویج مشارکت مردمی و ارتقاء آگاهی افراد در مورد مسائل آموزشی و پرورشی استفاده کرد.
۳۳. نظریه تحولی: این نظریه به تحولات و تغییراتی که در جامعه رخ می‌دهند و نقش آموزش و پرورش در این فرآیندها می‌پردازد. با توجه به این نظریه، آموزش و پرورش می‌تواند به توسعه و پیشرفت جامعه کمک کرده و به تطبیق با تحولات اجتماعی و اقتصادی کمک کند.
۳۴. نظریه معنویت: این نظریه به ارتباطات و ارتباطات معنوی بین افراد و نقش آن‌ها در فرآیندهای آموزش و پرورش می‌پردازد. با توجه به این نظریه، معنویت و ارزش‌های اخلاقی می‌تواند به توسعه فردی و اجتماعی افراد و تقویت مشارکت مردمی در آموزش و پرورش کمک کند.
۳۵. نظریه تنوع و توانمندسازی: این نظریه به اهمیت تنوع فرهنگی، اجتماعی و جنسیتی و توانمندسازی افراد در فرآیندهای آموزش و پرورش می‌پردازد. با توجه به این نظریه، لازم است تا برنامه‌ها و سیاست‌های آموزشی و پرورشی برای ایجاد فرصت‌ها و شرایط برابر برای همه افراد مختلف طراحی شوند.
۳۶. نظریه تکنولوژی: این نظریه به نقش فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش و توسعه روش‌های آموزشی می‌پردازد. با استفاده از این نظریه، می‌توان از فناوری‌های نوین برای بهبود فرآیندهای آموزش و پرورش و ترویج مشارکت مردمی استفاده کرد.
۳۷. نظریه انگیزش: این نظریه به بررسی عوامل انگیزشی و اثر آن‌ها بر مشارکت مردمی در آموزش و پرورش می‌پردازد. با توجه به این نظریه، لازم است تا برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی و پرورشی بر ایجاد انگیزه و اشتیاق در افراد برای شرکت فعال در فرآیندهای آموزشی تمرکز کنند.
۳۸. نظریه سلامت روانی: این نظریه به تأثیرات آموزش و پرورش بر سلامت روانی افراد و جامعه می‌پردازد. با توجه به این نظریه، آموزش و پرورش می‌تواند به تقویت سلامت روانی افراد و کاهش نگرانی‌ها و استرس‌های ذهنی آن‌ها کمک کند و برای مشارکت فعال در جامعه آماده‌تر شوند.
۳۹. نظریه انسجام اجتماعی: این نظریه به ارتباطات و ارتباطات اجتماعی بین افراد و نقش آن‌ها در ایجاد انسجام اجتماعی می‌پردازد. با توجه به این نظریه، آموزش و پرورش می‌تواند به افزایش انسجام اجتماعی و ایجاد ارتباطات مثبت و سازنده بین افراد کمک کند و مشارکت مردمی را تقویت کند.
۴۰. نظریه تعادل اجتماعی: این نظریه به توازن بین مصالح افراد و جوامع مختلف و نقش آموزش و پرورش در حفظ این تعادل می‌پردازد. با توجه به این نظریه، لازم است تا برنامه‌های آموزشی و پرورشی به منظور تعادل بین نیازهای افراد و جوامع طراحی شوند تا به حفظ و تقویت تعادل اجتماعی کمک کنند.

شیوه‌های جلب و جذب مشارکتهای مردمی در آموزش و پرورش

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آنچه امروزه انجام و مشارکت را در یک جامعه با معنی می سازد اراده ، خواست و باور مردم در انجام آن می باشد و این امر زمانی تحقق می یابد که ۲ عنصر آگاهی مشارکت و تضمین نحوه ی مشارکت به عنوان امری جدی و مستمر مورد توجه قرار می گیرد. اگر انسانها از نحوه ی مشارکت و نیاز به آن اطمینان حاصل نمایند و بدانند که ارایه مشارکت آنها مستمر و جدی است قطعا از انجام آن مضایقه نخواهند کرد اما آنچه این گمان برای آنان حاصل می شود که موضوع مشارکت فقط در زمان هایی خاص، آن هم برای رفع نیازهایی معین انجام می گیرد، باور مشارکت در آنان به صورت جدی ایجاد نخواهد شد. آگاهی به شیوه های گوناگون در زمینه مشارکت صحیح و پایدار در مردم ایجاد می شود که به صورت کمی در سطح جامعه با تبلیغات گسترده، سازمان و رسانه های گروهی مانند رادیو و تلویزیون انجام می شود. در سطوح پایین تر اداره های آموزش و پرورش مناطق و نواحی و مدرسه ها که مهمترین مراکز بالا بردن سطح آگاهی مردم هستند این وظیفه را بر عهده دارند. در مدارس اغلب با تشکیل جلسات انجمن اولیا و مربیان ، برپایی کلاس آموزش خانواده، تشویق اولیا جهت مراجعات مکرر و با معلم و مربی دانش آموزان و تعقیب وضعیت آموزشی و تربیتی فرزند خود، تشویق اولیا جهت مطالعه و نشریات آموزشی و تربیتی مخصوصا مجلات تربیت و پیوند، برپایی نمایشگاهی از حاصل کار و تلاش دانش آموزان و دعوت اولیا جهت بازدید از آن و تشکیل بازدیدها و اردوها می توان میزان آگاهی اولیا را بالا برد. فرهنگ مشارکت در تمامی ابعاد اجتماعی، امری مولد و سازنده به شمار می رود. اما چنین تاثیری مادام که در تربیت انسان یعنی آموزش و پرورش مطرح باشد اثری مضاعف بر جای می گذارد.

اساسی ترین راه در جهت مشارکت دادن فعال مردم در امر آموزش و پرورش آگاه نمودن آنان با چگونگی مشارکت و انواع مشارکت اهداف مورد نظر می باشد. از راه های گوناگون آگاهی دادن به مردم به موارد مهم و قابل دسترس اشاره می شود

روش تحقیق:

در این پژوهش شیوه جذب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش نیز مورد بحث قرار می گیرد که از روش کتابخانه ای و مروری بر مطالعات انجام شده در این زمینه پرداخته شده است. تلاش پژوهشگران بر این بوده تا با استفاده از مطالعات انجام شده در این خصوص به جمع بندی و مرور مطالعات گذشته پرداخته شود.

نتیجه گیری:

با توجه به بررسی های انجام شده و مبانی نظری مورد بحث، می توان نتیجه گرفت که جذب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش یک ضرورت اساسی برای توسعه و پیشرفت جامعه است. این امر نه تنها به افزایش کیفیت و کارایی فرآیندهای آموزشی و پرورشی کمک می کند بلکه به افزایش انگیزه، مشارکت فعال و همبستگی اجتماعی نیز کمک می نماید. برای جذب مشارکت مردمی در امور آموزش و پرورش، ایجاد فضاها و فرصتهایی برای اشتراک گذاری ایده ها، تصمیم گیری ها و مشارکت در فرآیندهای تصمیم گیری ضروری است. برنامه های آموزشی و پرورشی باید با توجه به نیازها و انتظارات جامعه طراحی و اجرا شوند و همچنین باید از فناوری های نوین و رویکردهای نوآورانه در این حوزه استفاده کرد. علاوه بر این، ترویج اصول دموکراسی، حقوق بشر و ارزش های مشترک انسانی در آموزش و پرورش می تواند به تقویت ارتباطات مثبت و تعاملات سازنده بین افراد و گروه های مختلف کمک کند. همچنین، ایجاد فضاهایی برای تبادل فرهنگی، تعاملات اجتماعی و توسعه پایدار نیز از مهمترین راهکارهای جذب مشارکت مردمی در آموزش و پرورش محسوب می شود. بنابراین، با توجه به اهمیت مشارکت مردمی در آموزش و پرورش، لازم است تا برنامه ها و سیاست هایی طراحی و اجرا شوند که به ترویج این مفهوم و ایجاد فرصت های مناسب برای مشارکت فعال مردم در این حوزه کمک کنند. این اقدامات نه

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

تنها به بهبود کیفیت آموزش و پرورش کمک می‌کنند بلکه به توسعه جامعه و افزایش سطح سلامت و رفاه اجتماعی نیز کمک می‌کنند.

منابع:

۱- www.zibaweb.com

۲- روزنامه همشهری، پنجشنبه ۱۹ آبان ۱۳۸۴، گزارشی درباره جایگاه و اهمیت انجمن های اولیا و مربیان در مدرسه های کشور

۳- [/http://www.bazyab.ir](http://www.bazyab.ir)

۴- <http://paknevis.parsiblog.com>

۵- منبع مجله پیوند فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۷